

PONTIFIKAT POJMOV IN BESED

MARTA JEREBIČ

Benedikt XVI. se je minuli teden soočil, lahko bi rekli z najbolj zahtevno publiko — mladimi, čeprav je program vseboval tudi druge zgodovinske trenutke, kot na primer srečanje z judovsko skupnostjo, predstavniki drugih krščanskih Cerkva in skupnosti ter muslimani.

Največji italijanski časopis Il Corriere della sera je zato zapisal, da je bil ta papežev obisk v Koelnu „skoraj okrožnica v delčkih“. Žal pa so po mnenju komentatorja Alberta Mellonija medijski krogi bolj malo razumeli to okrožnico oziroma papežev govore, saj so se kot obsedeni omejili na neko površno primerjavo med Janezom Pavlom II. in Benediktom XVI., ki po njegovih besedah tkodi obema.

Če se vendarle nekoliko poglobimo v medijski svet, vseeno lahko ugotovimo, da sredstva družbenega obveščanja pogosto govorijo o tem, kar je že prisotno v družbi. Vedno ko pride do zamenjave vlade, se naredi tudi neko oceno razlik in skupnih točk med obema.

Mladi pri zamenjavi papeža niso bili izjema, pri čemer je bil najopaznejši in najpomembnejši slogan ta, da jih je Janez Pavel II. pozval k pogumu, sedaj pa mladi vabijo Benedikta XVI., naj se ne boji te njegove dediščine, saj so tudi njega že sprejeli za svojega. Sprejeli so ga takole, kakršen je, medtem ko je tudi sam ostal zvest sebi.

Njegov stil je drugačen, vendar enako ali na nekaterih področjih celo bolj učinkovit. Gre za nekakšno kontinuiteto v različnosti. Benedikt XVI. se za razliko od svojega predhodnika ne zanima na kretnje - njegova komunikativna moč je vsa v besedah in njeni vsebini. Verniki in zlasti mladi zato v njem lahko najdejo pravega učitelja, profesorja, ki s katedre s prstom na ustih vabi k tihni in poslušanju.

Papežu Benediktu XVI. je s tem uspelo jasno pokazati bistveno sporočilo, ki ga je tudi že sam večkrat ponovil, namreč, da rimskemu tkofu ni treba odsevati lastne svetlobe, ni mu treba biti protagonist, ampak mora izžarevati svetlobo tistega, katerega zastopa. Manj spektakularnosti in več duhovnosti, zlasti sobotno evharistično čarjenje in treznost nedeljske svete maše, so majhna velika znamenja te usmeritve, za katero se zdi, da so jo tudi mnogi mladi že razumeli in sprejeli.

Papež Benedikt XVI. je tokrat presenetil z bistrostjo, jasnostjo in globino svojih govorov. To je po mnenju direktorja programov Radia Vatikan, p. Federica Lombardija, pravi dar, ki ga je lahko dal mladim. Sveti oče je namreč kljub zapletenosti obravnavanih tem pri sobotnem molitvenem bdenju in nedeljski maši znal uporabiti jezik, prilagojen komunikaciji z mladimi. Temu je zagotovo pripomogla njegova dolgoletna izkušnja profesorja teologije. Lahko bi rekli, da je papeževa telesna drža med nagovori dejansko drža kateheta, kar se je najbolj očitno pokazalo med mojstrsko razlago besed adoracija in evharistija. Tudi sama govora sta imela nekakšno strukturo predavanja, ki so mu mladi prislunili s presunljivo koncentracijo.

V njihove roke je papež položil edino in resnično revolucijo zgodovine — revolucijo, ki prihaja od svetnikov in Boga. Če želimo prispevati k taki revoluciji zgodovine, ki edina lahko spremeni svet, moramo po papeževih besedah uresničevati 5 nalog — pentalog, kot je to označil vatikanski dnevnik L'osservatore Romano. Dejstvo, da smo prek prejetja istega Gospoda drug z drugim eno, se mora namreč pokazati v življenju, v sposobnosti odpuščanja, v občutljivosti za potrebe drugih, v pripravljenosti deliti z drugimi in zavzetosti za bližnjega.

Benedikt XVI. je mladim v premislek zapustil nekaj drugih misli, na primer o svobodi, ki „ne pomeni uživati življenja in se imeti za popolnoma samostojna bitja, ampak usmeriti se v skladu z merilom resnice in dobrega, da bi na ta način tudi sami postali resnični in dobri.“

Mnogi mladi danes svobodo povezujejo z zabavo, ki ne pozna omejitev. Kot je včeraj poročal nemški Welt, pa v Koelnu niti en primer hospitalizacije ali zdravniške oskrbe ni bil povezan z mamili ali alkoholom, kar za druge množične shode ne moremo reči. Zanimiva je tudi novica, da so mladi pregnali skupino ljudi, ki je proti plačilu nekega belgijskega podjetja po Koelnu razdeljevala njihove kondome. To so vsekakor spodbudne novice in upanje za prihodnost Cerkve.

Na dolgoročni učinek tokratnega svetovnega dneva mladih bomo morali počakati, začetni učinek pa je že spodbuden. Papeževa t. i. prva okrožnica v delčkih nam medtem sporoča, da bo to pontifikat pojmov in besed, ki so izražene jasno in vabijo h konkretnim dejanjem.

(Po radu Ognji tče)

ZAKON O EKOLOŠKI CONI

Vlada je sprejela predlog zakona o razglasitvi zaščitne ekološke cone in epikontinentalnem pasu na Jadranskem morju ter ga poslala v državni zbor, ki naj bi ga sprejel po nujnem postopku. Zagreb se je na odločitev slovenske strani ostro odzval in jo označil za politično tkodljivo. Med drugim je hrvaško zunanje ministrstvo hrvaškega veleposlanika v Sloveniji Maria Nobila poklicalo na nujne posvete, slovenskega veleposlanika v Zagrebu Petra Beketa pa na zagovor.

Predlagatelj zakona, minister za okolje in prostor Janez Podobnik, je dejal, da je osnovni cilj zakona razglasitev cone, s katero bodo vzpostavljeni učinkoviti ukrepi za ohranitev celovitosti morskega ekosistema Jadrana, slovenskih teritorialnih voda in obalnih območij. Predlog zakona pa po njegovem „pomeni pomemben element v dolgoročni strategiji Slovenije kot pomorske obalne države“.

Vlada v Zagrebu je tudi sporočila, da bo državni sekretar Hido Bičević veleposlanike Evropske unije seznanil z nastalimi razmerami in hrvaškimi stališči. Zagreb meni, da je odločitev slovenske vlade v nasprotju z brion-

ske izjavo o izogibanju incidentom, v kateri sta vladi potrdili, da nobena stran ne bo sprejemala odločitev, s katerimi bi se vzpostavljale nove razmere ob meji. Sam predlog zakona pa je pravno neutemeljen in ničten ter objektivno odraža ozemeljske težnje, s tem pa je v nasprotju z mednarodnim pravom in temeljnimi načeli mednarodnih odnosov, menijo Hrvati.

Zunanji minister Dimitrij Rupel je očitke Zagreba, da Slovenija tudi z začasnimi mejami ekološke cone posega v hrvaško območje, zavrnil in poudaril, da meja cone začasno poteka po mejah, ki jih določa dogovor. Minister se tudi ne strinja s trditvami, da gre za poskus izražanja ozemeljskih teženj ter poudarja, da ima Slovenija na podlagi pravnih in političnih argumentov dostop do odprtega morja, zato ji pripada tudi epikontinentalni pas in lahko razglasi cono.

Slovenija bo po ostrem odzivu Zagreba po besedah ministra Rupla trezno in preudarno preučila nastale razmere ter odgovorila na očitke in obtožbe. Slovenski veleposlanik v Zagrebu Peter Beketa, ki ga je hrvaško zunanje ministrstvo poklicalo na pogovore, bo hrvaški

strani na pogovorih pojasnil stališča slovenske vlade in predstavil slovenski predlog. „Pojasniti bo tudi, da nimamo slabih namenov, da pa želimo uveljaviti svoje nacionalne interese tudi na morju, ker menimo, da nam to pripada,“ je dejal vodja slovenske diplomacije.

Hrvaška si želi dobrih odnosov s Slovenijo, vendar ne bo dopustila poseganja po hrvaškem ozemlju, je izjavil hrvaški premier Ivo Sanader.

„Sprejetje predloga zakona o razglasitvi ekološke cone in epikontinentalnem pasu ne predstavlja niti posega po kakršenkoli tujem ozemlju niti žarišča kakršenakoli konflikta,“ je potezo slovenske vlade in oster odziv Hrvatske nanjo komentiral premier Janez Janša. „Gre za pravno dejanje na podlagi pomorskega zakonika, v katerem je jasno zapisano, da Slovenija ima pravico do suverenih pasov na morju,“ je pojasnil Janša.

Potem ko je slovenska vlada sprejela predlog zakona o razglasitvi zaščitne ekološke cone in epikontinentalnem pasu v Jadrano, se je zunanji minister Dimitrij Rupel sestal z veleposlaniki Evropske unije v Sloveniji.

Še o referendumu

Iz veleposlanitva Republike Slovenije v Buenos Airesu, s podpisom svetovalke in začasne odpravnice poslov Jane Strgar sporočajo, da je v prostorih veleposlanitva razgrnjen volilni imenik državljanov RS, ki nimajo stalnega bivališča v Sloveniji. Volilni imenik izseljencev v Argentini, Čilu in Urugvaju je na vpogled vsem zainteresiranim državljanom na naslovu Avenida Santa Fe 846, 6. nadstropje, v uradnih urah do 15. septembra 2005.

V volilni imenik so vpisani izseljenci, ki so do sedaj že glasovali na volitvah in/ali referendumih, in vsi tisti, ki so zahtevali vpis v evidenco volilne pravice, ter so bili v to evidenco tudi vpisani najkasneje do 19. avgusta 2005.

Naknadni zakonodajni referendum o Zakonu RTVS bo potekal v nedeljo, 25. septembra 2005 med 9. in 17. uro na Veleposlanitvu RS v Buenos Airesu.

PO POŠTI

Do tukaj sporočilo veleposlanitva. Dodatno opozarjamo vse rojake da, kdor bi želel glasovati po pošti, s predhodni overavljanjem volilnega gradiva, mora zadevni zahtevek poslati na Republiško volilno komisijo najkasneje do 10. septembra. Ker vemo, da se poštne zveze nahajajo v kritičnem stanju, priporočamo zainteresiranim, da zahtevek pošljejo po faksu na številko **00 386 1 4331 269**.

Formularje si lahko oskrbijo pri zastopnikih strank po naših okrajih.

V prihodnji številki bomo objavili članek, kjer bomo obrazložili snov omenjenega zakona in kako priporočajo stranke da volimo.

Sofinanciranje za izseljence

Vlada je na seji 25. avgusta sprejela sklep o sofinanciranju dejavnosti slovenskih izseljenskih skupnosti. Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu je 28. januarja objavil razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov in projektov Slovencev po svetu ter sodelovanja z njimi v letu 2005.

Vizna sredstev, ki so bila na razpolago na razpisu, je znala okvirno 90 milijonov dolarjev, razdeljenih pa je bilo nekaj več kot 92 milijonov dolarjev.

Po sprejetju rebalansa proračuna za leto 2005 so se sredstva za Slovence po svetu povečala s 143 milijonov na 214 milijonov dolarjev, kar pomeni, da ostane približno 81 milijonov dolarjev nerazdeljenih. Zato je Urad na podlagi že prejetih prijav, ki so prispele na omenjeni razpis za leto 2005, pripravil predlog dodatnega sofinanciranja.

Novi ribički incident

Na morju pred Piranom se je znova zgodil incident med slovenskim in hrvaškim ribičem, prerakanje med njima pa se je tako stopnjevalo, da bosta zadevo obravnavali policiji obeh držav.

Piranski ribič je med dvigovanjem ulova opazil hrvaško ribičko ladjo s povlečeno mrežo, ki je zapeljala čez njegovo mrežo. Piranski ribič je hrvaškega opozoril, da se nahaja v slovenskih vodah, nato se je med njima razvel prepir. Ribiča sta se nekaj časa lovila po morju, potem pa je hrvaški ribič slovenskemu zagrozil, da ga bo razstrelil in v njegovo neposredno bližino odvrigel podolgovat predmet. Piranski ribič je prepričan, da gre za dinamit, ki pa ni eksploziv.

GLEJ...

SPOMIN: MOJA MATI	2	RAZSTAVA ADRIJANE OMAHNA ...	4
POD SANMARTINSKIMA LIPAMA ..	3	ZBOR POMLAD V MENDOZI	4
DRUŽINSKA NEDELJA V LANUSU .	3	LEPOTA SLOVENSKEGA JEZIKA	4

VTISI IZ SLOVENIJE

Obiski

(Od našega dopisnika)

Obisk knjigarne je zame kot obisk v igralnico, v kazino. Sicer v kazino nisem bil, si pa predstavljam, da bi moral vstopiti kot Ulikses, ki je privezan na jambor plul med petjem siren: brez denarja, brez kreditnih ali plačilnih kartic ...

Po policah je namreč razstavljenih toliko knjig, ki so zanimive, oziroma ki me zanimajo, da je najvarjene prestopiti prag le v takih okoliščinah.

In kaj me trenutno najbolj zanima? Dokumentarno gradivo, ki ga je polagoma možno izdati v tej mladi demokratični etapi zgodovine slovenskega naroda. Obdobje, v katerem se je razvijala in predvsem utrjevala komunistična diktatura, je bilo obdelano v emigraciji predvsem iz teoretičnega vidika, po spominu prič ali sodobnikov, nekaj del je pa nastalo v novelirani obliki. Vendar pa iz razumljivih razlogov ni bilo možno utemeljiti teorije ali konkretnih dogodkov z dokumenti, ki so se nahajali v raznih arhivih.

V tem času pa je najti na policah številne razprave, raziskave in ugotovitve, ki ne dovoljujejo zavajanj ali mahanja v meglo, saj so dokumenti, na katere se nanajajo, citirani s krajem, kjer so shranjeni, številko, stro, itd.

Kljub Uliksovemu zavarovanju, imam tri knjige, ki so me prevzele.

Prva je zapis msgr. Janeza Zdenarja o vračanju domobrancev, Teharij in bega iz taborišča, spisan že takoj po vojni in je zdaj doživel dopolnjeno drugo izdajo. Kljub temu, da ni leposlovnja, bi jo bilo užitek brati, če ne bi v njej našli toliko grozote. - Podoben občutek sem dobil pri branju knjige salezijanca Okorna.

Druga je delo Tamare Griesser-Pečar o sodnijskih in nesodnijskih preganjanjih katoliške Cerkve, nekako dokumentarno dopolnilo Palmam mučenitva. Zdi se kar neverjetno, da bi se kdo lahko tako spraval nad sočloveka, da ga duševno stre do onemoglosti, da ga prisili v „kolaboracijo“ in ovađuvstvo (vrbljenje: kakšen izraz!), da zaradi strahu do konca svojega življenja ne odkrije, kdo in kaj je z njim delal v zaporih, s čim mu je grozil in podobno. In vsega tega danes ni mogoče več zanikati: tako pise črno na belem v raznih arhivih, marsikdaj z imenom in priimkom. To ni nakladanje, to so dejstva, ki jih dotični in njegovi kolegi ne morejo ne zanikati ne sprenevedati se. (Življenje v Argentini človeka zanačuje, predvsem z živim jezikom — kasteljantčino, - medtem ko se je slovenščina bogatila z družinskimi in

leposlovnimi izrazi, ne pa iz vsakdanjega okolja. Zato mi zadnji izraz iz prejšnjega stavka ne ustvari prave slike in bi ga rajši zapisal z besedami cestnega žargona „hacerse el bo...“ — Se opravičujem!)

Zgodovinar dr. Jože Dežman se že več let posveča skupini ljudi, ki sestavljajo krožek Moč preživetja. To so — če ne bi bilo teh dokumentiranih zapisov — neverjetne zgodbe ljudi, ki so kot otroci izgubili enega ali oba starša. Nekateri so dosegli, da so jim pojasnili okoliščine, v katerih so bili pobiti, kje so jih zagrebli, drugi pa še danes iščejo ljudi in podatke, ki bi jim razkrili kraj, kjer počivajo ostanki njihovih roditeljev. Ne trpijo samo zaradi nepoznavanja, pač pa tudi zaradi zavezanosti molka krivcev in sodelavcev ter njihovega sprenevedanja (ali ...). Po vsem tem je lahko sklepati, da se bo število grobišč po Sloveniji, ki jih dokumentira in evidentira dr. Mitja Ferenc, še dvigalo.

Zdaj mi pride na misel, da bi te vrstice moral nasloviti „Po poteh mučencev“, kot so dobila naslov romanja na kraje težkega spomina, ki jih je letos pripravilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu.

Da, romanja so to, ne obiski ...

GB

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Sedaj se država tudi uradno že nahaja v dobi predvolilne kampanje. Vendar se to pozna samo v vedno bolj silnih udarcih med razbitim peronizmom, ki je namel bojno polje v provinci Buenos Aires.

Po vsej državi. Za tujega nepoučenega opazovalca, pa tudi za mnoge prebivalce po vsej državi, je nerazumljivo, zakaj se toliko važnosti polaga prav v provinco Buenos Aires. Tukaj je umestno, da pojasnimo, kaj bomo sploh volili meseca oktobra. Po spremenjeni ustavi se vsaki dve leti zamenja polovica poslanske zbornice in tretjina senata. Glede poslanec je zadeva enostavna. Polovici izmed njih zapade mandat in torej v vseh provincih volijo kandidate, ki bodo v skupnem številu 127 nadomestili tiste, ki jim 10. decembra zapade štiriletni mandat. Glede senatorjev je bolj zapleteno. Ker po ustavi vsaki provinci pripadeta dva senatorja za večino in eden za manjšino (njihov mandat traja šest let), so po žrebu državo razdelili v tri skupine, kjer se rotativno vsakih šest let določenim provincam zamenja celotno število zastopnikov. Tako se vsaki dve leti izvede volitev treh senatorjev samo v osmih volilnih okrožjih. Letos so na vrsti Buenos Aires, Formosa, Jujuy, La Rioja, Misiones, San Juan, San Luis in Santa Cruz. Skupno torej 24 senatorjev.

Zakaj Buenos Aires. Vendar provinca Buenos Aires ni važna samo, ker tukaj poteka ena izmed volitev senatorjev, temveč, ker gre za oseben predsednikov prestiž. Za senatorko kandidira njegova žena, nasproti pa ji stoji žena bivšega predsednika Duhaldeja. Kot menijo v vladi, se bo tukaj tudi odločila usoda osebne političnega projekta predsednika Kirchnerja. Poleg tega Buenos Aires prispeva v poslansko zbornico sama skoraj tretjino poslanec, točno 35. Sledi ji prestolno mesto, kjer se bo volilo 13 poslancev, nato pa Córdoba in Santa Fe, vsaka 9, pa Mendoza in Entre Rios s 5 poslanci vsaka. Ostali poslanci se razdelijo med drugih 18 provinc. Ker je skoraj gotov vladni poraz v prestolnem mestu ter v Santa Fe in Misiones, je bistveno važna prepričljiva zmaga v prvi argentinski provinci. To „prepričljivost“ postavlja vlada v razliki, ki ne bi smela biti manjša kot 20% v prid gospe Cristini.

Vse je dovoljeno. Španski pregovor trdi, da „v ljubezni in v vojni je vse dovoljeno“. Mirno bi lahko trdili, da v volilni kampanji tudi. Tako vsaj zadevo razume vlada, ki s predsednikom in njegovo ženo načelu izvaja zelo agresivno kampanjo. Udarci padajo na levo in desno. Zadnji teh izbruhov se je začel na uradni otvoritvi kampanje,

ko je gospa Cristina obtožila razne nasprotne skupine, da skurajo „desestabilizirati“ vlado. To obtožbo je še bolj pojasnil predsednik sam, ko je naslednji dan vrgel v javnost tri imena, ki naj bi bila povezana v ta pakt: Duhalde, Patti in Menem. Iz vladnih krogov so sicer hitro obrazložili, da ni govora tukaj o kakšnem državnem udaru, temveč da ta „desestabilizacija“ sloni na naporu, da predsednik ne bi mogel mimo izvajati svojih vladnih dolžnosti. Guverner Felipe Solá je potem dodal še radikalno stranko in krog je bil zaključen.

Kam pes taco moli? Namen te obtožbe je jasen: deskreditirati nasprotnika z obtožbami nedemokratičnega postopanja. Zgodovinska izkušnja pove, da so take obtožbe vedno rodile obilen sad. Obenem se Kirchner dobro zaveda, da če prisloni Menemovo osebo Duhaldejevemu projektu, mu s tem odtegne kar nekaj glasov. Zato je gospa Chiche Duhalde takoj pojasnila, da z Menemom ne bi našla „niti do vogala“, kar v argentinskem žargonu pomeni, da z njim noče imeti nobenih stikov. Obenem pa je zatrdila, da je nemogoče vladati s politične tribune, s čimer je namignila na predsednikov stalne posege v volilno kampanjo. Lahko pa ta vladna politika obrodi prav nasproten sad: če se preveč polarizira volivce, lahko odtegne glasove desnici; a ti glasovi bodo šli za Duhaldejem, ne pa h Kirchnerju. Do istega zaključka je prišel Lopez Murphy, tretji močan kandidat za senatorja v provinci, ki je takoj pozval vlado, naj z opozicijo podpisne nek pakt sožitja za vladanje, kjer naj bi se zedinili v glavnih ciljih države, ki bi jih vsi podpirali, kakorkoli bi bil izid prihodnjih volitev. Reakcije na ta poziv z vladne strani seveda ni bilo.

Vamostni zid. Ta teden je prišlo do novega zadržanja do piketerov. Kar naenkrat so v vladi spoznali, da jim nenehni kaos v prestolnici požira glasove. Treba je narediti red. Zato so v petek 26. avgusta z močnih varnostnim načrtom preprečili, da bi socialni protesti bliki-rali most Pueyrredón, in kasneje, da bi zasedli majski trg. Kar 2000 policistov in žandarjev je sodelovalo v tem posegu. Seveda so enako zadržanje napovedali za ta teden, ko piketeri ponovno grozijo s številnimi pohodmi. Istočasno je vlada vključila te protestne skupine v prej omenjeni prevratni pakt, ne da bi se spomnila, da so še pred kratkim zastopniki teh skupin bili na listinah vladnih poslanskih kandidatov. Izključili so jih šele v zadnjem hipu, ko so se zavedli, kakšno škodo jim lahko povzročijo. Vse po izrazu, ki trdi, da pozaba tudi predstavlja neke vrste spomina.

Moja mati

Ob 60. letnici našega zdomstva, prislunimo globokim besedam ranjene duše — željne materinskega in domovinskega objema. Neizpolnjeno hrepenenje je hudo breme! V življenju ga je pokojna gospa Lea zmogla nositi s plemenitim in čutečim srcem v skrbi za rojake ...

Hvaležna Zveza slovenskih mater in žena na naš 39. dan — septembra 2005

LEA URBANC SELJAK (v Rimu 1947)

Večkrat sem že kaj pisala o svoji materi, pa nikdar nisem bila zadovoljna — ni bilo to, kar sem hotela napisati, še zdaleč se ji nisem približala taki, kakrno nosim v srcu, jo občudujem, spoštujem in ljubim. Tega, kar čutim v besedah „moja mati“, izraziti ne znam in ne morem. Pa kaj bi pravila, saj to, kar čutim in vem jaz, čutiti tudi ti in čuti ona, a nobena ne zna povedati in napisati.

Lepa je bila moja mati. Kaj ji je dajalo to lepoto, ne vem. Če bi ti rekla, da je imela svetlosive, skoraj bele lase, globoke sinje oči, resno visoko čelo, se še dolgo ne bi niti malo približala sliki svoje matere, ki jo nosim v sebi že dolga štiri leta, kar sem jo videla zadnjikrat — zadnjikrat v življenju. Včasih se mi zdi, da je bila veličastna, tako kot nihče ne more biti. Zakaj in od kod ta lepota in veličastnost, velikokrat premišlujem. Njena zunanost je pač izražala njeno notranost, ki je bila ena sama žrtev, darovanje, molitev, ljubezen ... Vse to in še mnogo več je bila moja mati, kakrno čutim in nosim v sebi. Moja mati pa je enaka tvoji in njeni.

Šla sem v svet. Malo sem ponesla s seboj, ker razmere niso dopuščale; še to sem kmalu porabila in uničila. Le ena stvar mi je ostala cela, nedotaknjena, dejala bi sveta: slika matere, ali bolj njena predstava, podoba, spomin, kar mi je vtisnila v srce z nepeto besedami, dejanji in zgledi. Včasih, ko mi je najhuje, ko se mi zazdi, da na svetu ni več ljubezni in prijateljstva in ni več dobrih ljudi, ali ko ne vidim niti koraka več naprej, ali ko oklevam nad skumjavo, ki te tako često vabi v tujem zlobnem svetu, takrat, glej, se zazrem v sliko svoje matere. Dolgo se pomudim ob njej in zdi se mi zopet vse tako jasno, trpljenje samo ob sebi razumljivo, življenje tako lepo ... Tako čudoviti so ti spomini, in slike tako lepe.

V trstu sem bila. Sprehajala sem se ob Jadranskem morju in pogled mi je uhajal tja na obzorje. Sinje planine so me pozdravljale, zahajajoče sonce jih je osvetljevalo in jim dajalo še mnogo več vabljivosti in privlačnosti. Zadnji žarki so se stegovali prek morja tja do obzorja, in kakor da bi iz radovednosti hoteli pogledati še preko planin, so se splazili za obronke gora, tja v naše kraje, v našo domovino. Strmela sem in čakala. Kaj pravzaprav, sem se vprašala. Sonce je zanj in z njim žarki, ki so se vrnili. Kaj so mi povedali? Prinesli so mi pozdrav z groba moje matere in z njim mnogo domačih spominov. Stemnilo se je in žalostna sem odhajala domov. Mrak sem čutila okoli

sebe. Še enkrat sem se ozrla proti morju in opazila svetilnik, ki je pogumno mežikal in svetlikal, kakor da bi me hotel spomniti na materin pozdrav in z njim zbuditi trdno upanje, da bo svetloba vedno preganjala temo, da bo sonce še vzšlo in prineslo še vrsto svetlih, jasnih dni ...

Bilo je pred štiri leti. Doma sem še bila. Vsi smo bili doma, le da je mati ležala že dva meseca bolna. Malo pred božičem je bilo in vsi otroci smo bili zbrani pri materi, kakor skoraj vse dni. Le da smo ta dan govorili petpetaje in mami se nismo upali več pripovedovati ali jo vpraševati, ker se nam je zdela preveč utrujena. „Molimo“, reče sestra nenadoma in vzame v roko rožni venec. Mati pa nas je samo gledala in nič več ni spregovorila. Pogledala sem na uro. Bil je čas za popoldansko počivo. Vstala sem na lažno, v vratih pa sem se še enkrat ozrla na mater. Njene oči so obstale na meni. Zadržale so me za nekaj trenutkov in kakor da bi mi hotele povedati mnogo, veliko, vse — . Nalahno sem ji vozila z bogom in odšla. Samo do nole sem prišla. Materin pogled mi ni dal miru. Obrnila sem se in se vrnila domov. Še preden sem spregovorila besedo in stopila v njeno sobo, sem razumela vse. Mati je bila mrtva. In še danes, kjer hodim, kar delam in kjer sem, vsepovsod slutim ta dolgi, globoki materin pogled, sega v srce in dušo ...

Pridejo dnevi, ko gre človeku „vse narobe“, vse ga teži in muči, počuti se tako silno osamljenega sredi mračne vsakdanjosti in življenje se mu zazdi tako težko in pustno. Misli, da sam ne bo več zdržal ali pa, da njegovo življenje nima nobenega smisla. Na ta dan sem pogrešala mater in sestre. Saj se mi je zdela, da me nihče več ne razume. Nekega podobnega dne zvečer sem legla utrujena v posteljo, čeprav je bilo dela ta dan mnogo manj kot navadno. Dolgo v noč nisem zaspala, molila sem za mater. Zaspala sem in sanjala, da sem doma v svoji sobi, na pragu pa se prikaže mati, vsa v tisti lepoti, ki se opisati ne da. Kar privre iz mene: „Mamica, mamca, povej mi, pomagaj mi! Sama ne morem več, ne znam!“ Hotela sem steči k njej, pa se nisem mogla premakniti. Mati je odhajala z lahnim nasmehom v pozdrav, jaz pa sem stala tam, sama, brez moči, kajti noge sem čutila kot okamenele.

Prebudila sem se in solze so mi drsele po licih. Takrat pa čisto nehote zazvene vrstice, ki mi jih je mati pred leti napisala v dnevnik:

„Jaz lahko samo stojim, ko molim, kakor je Mati božja stala pod križem. Ti moraj pa sama iti svoja pota skozi zimsko noč in poletno vročino.“

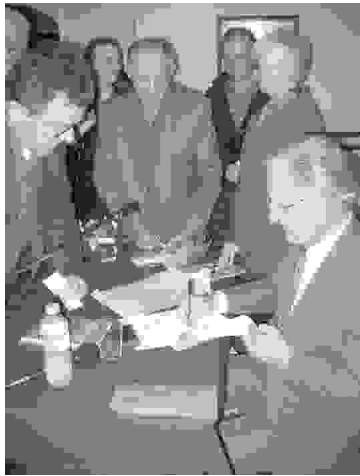
SLOVENCİ V ARGENTINI

SAN MARTIN

Pod lipo domačo (5)

Kakšen dolgčas! Narava počiva. A midve se po svoje zabavava. Vpisali sva se na tečaj pletenja, ki ga ob petkih skrbno vodi Majda Škulj Petkovšek. Nalomili sva nekaj vejic in se lotili dela.

Na pletilke številka 3 sva nasnuli nekaj pentelj — besed: predstavitev, otvoritev, blagoslovitev. Te besede so nama sorodne duše, saj se sklanjajo kot midve. Le v 4. in 6. sklonu ednine se nama izneverijo. Vsako od nasnutih pentelj bova natančno obdelali.

Predstavitev knjige *Historia de la iglesia de San Benito* je bila v nedeljo 31. julija. Avtor Carlos César Bizai je že prijatelj Sanmartinskega doma in je rade volje ponovno prišel med nas. Navdušeno je govoril o svoji drugi knjigi in nam predstavil njeno vsebino: 117 let zgodovine cerkve sv. Benedikta, v provinci Entre Ríos. Knjiga ima petnajst poglavij, zahvale, epilog in bibliografijo, na kateri sloni zgodovinsko raziskovanje. Številni poslušalci so z velikim zanimanjem sledili Bizajevi

predstavitvi in si tudi nabavili knjigo z avtorjevimi posvetilom. Odbor Doma se g. Bizaju iskreno zahvaljuje za obisk in mu čestita za njegovo delo.

Kulturnemu dogodku 31. julija je sledila **otvoritev**. Česa? Novega quinchu ali kinča. Saj vsi razumemo, da je to prostor za raznejm ali parrillo, kjer se peče asado, to je na žaru pečeno meso. Seveda je bila najprej **blagoslovitev**. Prelat dr. Jure Rode je blagoslovil novi prostor z željo, da bi se ob njem združevali člani in prijatelji Doma. Predsednik inž. Tone Podržaj je opisal potek gradnje in se zahvalil neštetim dobrotnikom, ki so z delom ali denarno podporo pripomogli k uresničitvi načrtov. A na žaru je meso kar lepo cvrčalo in spretna „asadorja“ Jože Skale in Jože Jerman sta vse povabila h kosilu. Mesa, solat, praženega krompirja, dobre volje in veselega razpoloženja je bilo na

pretek. V kuhinji je pridno pripravila vse potrebno Marta Jerman s pomočnicami.

No, pletenje, ali po domače **šrikanje**, nama gre kar lepo od rok, kot vsem udeleženkam tečaja. Seveda pazljivo poslušava Magdina navodila. Leva, desna, leva, desna in še malo potrpljenja pa gre.

Nadaljevali bova z drugim vzorcem in sicer bova vpleti nekaj besed srednjega spola: praznovanje, žegnanje, srečanje.

Praznovanje otroškega dne so v Rožmanovi holi priredili v soboto 13. avgusta. Kako je bilo veselo po končanem pouku! Po skupnem paty-kosilu je prof. Lučka Smersu Santana pripravila razne igre po skupinah. Tekmovalci so se zelo zabavali in vsi prejeli čokoladne kolajne. A otroke

je čakalo posebno presenečenje. Prišel je čarovnik, ki je zganjal coprnije in celo pričaral dva golobčka. Odbor starih je tudi slavljence obdaroval s sladkarijami. Kako lepo se godi učencem Rožmanove šole!

Nedelja 14. avgusta je bila tudi praznična. Obhajali smo **žegnanje**, to je spomin prve sv. maše v San Martinu, ki jo je daroval pokojni svetnik Škulj pred 57. leti. Naš župnik dr. Jure Rode je daroval zahvalno sv. mašo v kapeli Srca Jezusovega. Slovenski pevski zbor pod vodstvom prof. Lučke Kastelic je ubrano spremljal s cerkvenim petjem. Po maši smo se zbrali pri skupnem zajtrku. Janez Filipič je pozdravil v imenu Farnega odbora in orisal praznik žegnanja.

Vsakomesečno **srečanje** mater in žena iz San Martina je potekalo v četrtek 18. avgusta. Lic. Emi Urbančič je predavala o tem, kar je nujno da vemo za duševno in telesno zdravje. Po zanimivih besedah so se žene pomudile še ob toplim čaju.

Svetovno **srečanje** mladine v Kölnu so mladi iz San

Martina duhovno spremljali v petek 19. avgusta. Pripravili so uro molitve in razmišljanja. Poizvedeli so o zgodovini teh srečanj, prebrali odlomek Sv. pisma in pismo Janeza Pavla II, ter v skupinah razmišljali o geslu: Prišli smo se mu pokloniti. Tudi petja ni manjkalo. Mladim so se pridružile Olga Kociman, Monika Filipič in Vera Podržaj.

Človek pa ne more plesti v nedogled. Ko je določeni del že dovolj dolg, ga je treba zadelati. Tudi pletenje tega poročila ima že pravno mero in je že skrajni čas, da ga zadelava.

Sanmartinski lipi

SLOVENSKA VAS

Družinska nedelja

Naše praznovanje se je začelo točno ob 9. uri s **poljsko** sveto mašo, ki jo je daroval g. Pavle Novak. Prav glasno smo med njo peli Mariji na njen praznik, praznik Marije Kraljice. Otroci so prebrali promnje, v katerih smo prosili predvsem za blagoslov naših družin, da bi v njih vladale ljubezen, mir in veselje.

Po končani maši smo učiteljice hitele v Dom, da bi do konca pripravile vse pripomočke in prostor za igre, ki jih je organizirala gđč. Veronika Berčič.

Nebo je bilo temno in oblačno, a v naših srcih je sijalo močno sonce. Lepo je bilo videti, kako so se igrale cele družine! Tudi stare mame in stari očetje so se pridružili k tekam. Otroci so zelo uživali, ko so jih gledali, kako so igrali kotarko. Predvsem pa so zabijali gole tako močno, da jih vratar Ezequiel ni mogel ujeti. In veste, ob tem veselju se nam je kasneje pridružilo tudi sonce.

Igre so bile končane ob dvanajstih.

Zmagala je vijolična skupina, a vsi smo dobili nagrade. Takoj po veselju zmage smo se preselili v dvorano in se pripravili na kosilo.

Najprej nas je v imenu učiteljic pozdravila gđč. Rotija Grbec. Poudarila je, da je družina velik in dragocen zaklad in zaključila pozdrav s promnjo: „Naj sveti plamen ljubezni in nas ogreje, da bo v naših družinah bilo vedno toplo, da bi se razumeli, si med seboj pomagali, se imeli radi. Da bi znali vračati ljubezen, ki jo dan za dnem prejemamo. Da bi znali sprejemati življenjske preizkušnje, ki nam omogočajo rast“.

Nato smo skupaj zmolili „molitev nazarenke družine“ in še „Oče naš“ („Padre nuestro“, da bi vključili tudi španško govoreče sorodnike).

Mamice so pripravile zelo okusno kosilo: ravioli z omako. Mmmmm... Odlični!

Ura je bila dve, ko se je odprl zastor, da bi si ogledali

kratek in smeten prizor iz našega vsakdanjega družinskega življenja. Nastopali so otroci in starši, prizor pa nam je pustil nauk, da „kdor starih v življenju ne spoštuje, jih ob grobu objokuje“.

Med ploskanjem in smehom se je zastor znova odprl, da bi nas presenetil čarodej „Gustavo“ s svojimi čarovnijami. Otroci so pozorno in začudeni sodelovali, z željo, da bi odkrili katero od skrivnosti. Potem je bila na vrsti kavica, pecivo in tudi petje poljskih otrok. Gospe Monika Urbanija Koprivnikar in Anica Koprivnikar Rozina sta bili že pripravljene pred odrom. Gđč. Gizela Grbec je narisala noske in brkice otrokom. Medvedki, kužki, miške, mucki in ovce so se pridružili praznovanju. Stopili so na oder in prav lepo zapeli. S pesmijo so se lepo in iskreno zahvalili starih za vse!

Ob starih smo začeli odhajati. Dvorana je bila čista, kuhinja pospravljena in srca zelo vesela, ker smo z velikim uspehom praznovali naš družinski dan!

Iskrena zahvala vsem tistim, ki so nam priskočili na pomoč, predvsem pa odboru

starih! Vemo, da skupaj lahko dosežemo še marsikaj. Iz srca hvala!

L.S.

SVETA IN NASA DRUZINA

V družini nazarenki odraščal Jezus je. V zavetju tem je varnem hvaležen bil za vse.

Tako naj se otroci v družini vzgajajo, pomagajo in starem ljubezen vračajo.

Marija, Jožef, Jezus, družina sveta so, ki prav za vse kristjane naj vzor ljubezni bo.

Da srečna bo družina in topel bo naš dom, za blagoslov bom molil in vse naredil bom.

Likovna razstava Adriane Omahna pri Slovenski kulturni akciji

Drugi letomji večer Slovenske kulturne akcije je bil posvečen likovni umetnosti. V soboto, 6. avgusta ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše je bilo odprtje razstave umetnice Adriane Omahna. Za to razstavo je bil na razpolago primeren in estetsko izdelan propekt, delo grafične oblikovalke Monike Urbanija. Ekspozicija je nosila sugestivni naslov „Tekoči memoari“ in jo je slikarka posvetila svoji materi Manici. Hkrati pa so stvaritve srečanje s slovensko identiteto, ki je simbolizirana s prisotnostjo nageljna, ki iz barvno estetskih razlogov ni v rdeči barvi, temveč ga odkrijemo v nežnih skoraj prosojnih tonih kot prikrita cvetlica s pajčolanom. Razstava nas je soočila z objekti, kolaži in metanimi tehnikami.

Kot uvod v ta večer je vodja likovnega odseka prof. Andrejka Dolinar Hrovat pozdravila številno publiko, med katero je bilo lepo številno slovenskih likovnih ustvarjalcev. V kratkih in jasnih stavkih je razložila publiko, da ta razstava je za nekatere obiskovalce nekaj novega. Komentirala je, da pa vendar ta način izražanja, v tridimenziji, ni nekaj novega, če pomislimo, da se že približ-

no od leta 1920 razstavljajo objekti. Šele leta 1960 se je objekt začel razstavljati kot umetniški eksponat. V dobi kubizma pa je bil tudi objekt velikega pomena.

Po tem kratkem uvodu pa je povabila pisatelja in pesnika prof. Vinka Rode, da v bolj obširni analizi predstavi delo stvariteljke Adriane Omahna.

Povzemamo le bistvene misli. Prof. Vinko Rode se vprašuje, kaj se skriva za temi predmeti? In si odgovori: „Vsekakor nemirna Adrianina duša, ki išče, kaj je za zagrinjalom navideznosti; išče neko globlje doživetje stvarnosti. Sama o sebi pravi: 'Kar je vidno očem, ne zadostuje za opredelitev moje umetniške realnosti'. Sporočilo teh umetnin se bo dopolnilo s soustvarjanjem vsakega opazovalca posebej. Zato jih je treba gledati zamišljeno in ustvarjalno. Seveda pa se lahko zgodi, da bo za koga ta govorica nedostopna kot tuj nepoznan jezik“.

Prof. Vinko Rode sledi s svojimi analizami: „Adriana torej, na neki način, ponuja nedovršena dela, namenoma komaj torzo tega, kar ona sluti, išče in nakaže. Kar tu moramo videti, je le povod za preseganje, za vstop v pojmovni svet, svet bistev ali arhetipov. Kot da bi umetnik hotel

Od leve: Andrejka Dolinar Hrovat, Adrijana Omahna in prof. Vinko Rode

presenetiti prepletanje tega, kar je časovno, kar je prostorno in kar je večno.“

Po končani odlični oceni in razlagi sporočila, ki nam ga hoče zapustiti umetnica, se je nadaljeval večer z zakusko in v prijetnem klepetu; včasih išoč v dialogu z umetnico kakšno pojasnilo, drugič v komentarjih z znanci in prijatelji.

V soboto, 20. avgusta, pa je želela Adriana Omahna, ki je tudi profesorica likovne umetnosti v argentinskih tolah, da si ogledajo to razstavo dija-

ki iz višjih razredov srednjeevropskega tečaja Marka Bajuka. S sodelovanjem in dobro voljo profesorjev so si dijaki spoštljivo in z zanimanjem ogledali to razstavo ter stavili slikarki vrsto vprašanj o motivaciji in tehniki teh kreacij.

Takšen večer, kot smo ga doživeli z razstavo Adriane Omahna poživili in obogatili naše življenje, zato upamo, da nas bodo presenetili še novi stvaritelji z različnih umetniških področij!

KC

Splača se

Mar ni lepa slovenščina? Jezik je kakor veličastna katedrala. Če vstopimo, se lahko zgodi, da kar ne bomo mogli iz nje, ne da bi vzljubili njene krasote. Lepa si, slovenska beseda.

Po slovensko! ... je rezko zvenelo. Ne, tako ne gre. S silo ne. Danes nima učinka.

Več kaj? Izrabi priložnost, govori po slovensko ...

Tako pa velja! - Ti bo prav prišlo, povrhu si boš zastoj pridobil govorico svojih prednikov.

Izberi si tekst, podčrtaj si zanimive ti besede, in z njimi napiši par vrstic.

... In začelo se bo.

Nad vsakim izrazom boš ostrel. Nepoznane lepote, bodo prišle na dan. Pomeni, zvoki, stili, vse to te bo vabljivo klicalo.

Daj, okusi ta čar! Ne bo ti žal. (brez meja starosti: od 8. do 90.)

Svetilne naše besede je zgrajeno na globokih temeljih, ki segajo v davna stoletja.

Praslovenščina, ki izvira iz indoevropskega korena, iz prajezika ki se je govoril tri tisoč let pred Kristusom, se razširil po vsej Indiji in Evropi in kasneje tudi drugod, je prvo jezikovno področje, na katerem stoji slovenščina.

Predniki našega dananjega jezika pa so Brižinski spomeniki, več kot tisoč let stara besedila, umetna v „koronko ilirično narečje“ (Josep Docen) iz območja freisingkega cerkvenega gospostva. Ime Freising je poslovenil v Brižinj Anton Janežič (1854).

Ti spomeniki so, na pergamentu v latinici in v najzgodnejši slovenski besedi, napisane pridige in govori cerkvenih očetov pa tudi obredna in cerkvena besedila. Važnost teh spomenikov je v tem, da so napisani v jeziku vernikov.

Germanizacija slovenščine je naravna v stiku z novim življenjskim prostorom. Slovenili so se tudi Nemci, ki so se naselili sredi Slovencev. Važen je tudi vpliv sosedstva z Madžari, Furlani, Hrvati in Romani.

Značilnost jezika je, da se spreminja. Počasi je slovenščina dobila svoj izraz.

Zares, globoki so temelji slovenščine. Na tisoče lepih spisov se, kot katedralski vitraji, bliščijo v luči časov.

Ne zamudi dananjega!

Lahko se zgodi, prej ali slej, da ti bo klic genov zahteval svoj delež slovenščine.

Poskusi.

Splača se. V vsaki življenjski dobi ...

Mara Čmak Sánchez

MENDOZA

Obisk pevskega zbora Pomlad

Metani pevski zbor POMLAD iz Novega mesta je imel predvidena dva nastopa v Mendози. Eden je bil namenjen srečanju s slovensko skupnostjo in drugi pa predstavitvi zbora pred mendoško publiko. Srečanje s Slovenci je bilo v sredo zvečer v našem Domu. Drugi koncert, za splošno mendoško javnost pa v četrtek 18. avgusta ob devetih zvečer v dvorani „Elina Alba“, ki je last mendoškega ministrstva za kulturo.

Kot je bralcem Svobodne Slovenije znano je sedanji dirigent Meranega pevskega zbora Pomlad in to že od leta 2001, mendočan Fernando Mejías. Leta 1996 pa je bil on prvi neslovenski pevovodja našega mendoškega slovenskega pevskega zbora. Ravno v tistem času je bil pevski zbor vabljen na obisk v Slovenijo. Prav pod njegovim vodstvom se je zbor skozi nekaj mesecev temeljito pripravil za tako važno odgovornost in se ob koncu leta predstavil Slovincem po raznih krajih matične domovine, Koronke in na Dunaju. Ta uspešna turneja je pritegnila veliko mladih pevcev, ki danes z navdušenjem polnijo vrste našega zbora. Pevovodjo pa je Slovenija pritegnila, naselil se je namreč v Ljubljani leta 1998. Slovenija mu je dala možnost za strokovno usposabljanje v glasbi in kot je razvidno iz sedanjega obiska mu je Slove-

nija tudi nudila možnost razvoja svoje glasbene kariere. Brez dvoma pa ostane dejstvo, da je doživel svoj prvi stik in prve utripe sožitja s slovensko kulturo in pesmijo v naši skupnosti, torej prav pri Slovencih v rodni Mendози.

Zato je razumljivo, da sta v tem slučaju, za nastop pevskega zbora Pomlad med nami, pod vodstvom Fernanda Mejías, bila gostitelja prav naš pevski zbor in slovenski mendoški okteti. Prireditve se je v prvem delu snovala po eni strani z dobrodošlicama gostom z nastopom slovenskega mendoškega okteta in tudi našega pevskega zbora. Nato je sledil osrednji del z nastopom MePZ Pomlad in za zaključek še skupni nastop obeh pevskega zborov.

Mendoški okteti je zapel „Mi viña de Chapanay“ C. Guastavino, ki se nanana na mendoško vinograde ter Ježov belokranjski motiv „Igraj kolce“.

Mendoški slovenski pevski zbor, ki ga zadnje čase vodi pevovodja Diego Bosquet pa je izvedel sledeče skladbe: „Hanacpachap“, zanimiva anonimna skladba v kečua jeziku iz 18. stoletja, neke vrste ritualna himna. Kot poklon imenu zbora gostov je sledila „Pomlad“, Milica Hartman, priredba Marko Bajuk, „Čej so tiste stezice“, ljudska iz Koronke v priredbi J. Leskovarja. Nato „Belokranjska napojnica“, ljudska iz

Bele krajine v priredbi Matija Tomca, Foersterjev „Večerni ave“, priredba Marko Bajuk, prekmurski ljudski „Marko skače“, priredba Fran Kimovec in slednjič še „Carnavalito quebradeño“ bratov Abalos, priredba V. Maragno.

Metani pevski zbor Pomlad pa je začel svoj program z Gallusovim „In nomine Jesu“ ter nato je sledil sodobni „Christus est natus“ skladatelja Damijana Močnika. Dalje je prišlo na vrsto „Kresno jutro“ Cvetko Golar/Ubald Vrabec, nato „Pred mano je poletje“ Gregor Strnitar/Jože Privšek/B. Deruč ter „Dober večer Bog daj“, ljudska iz Primorske, priredba. M. Rožanc. Nato še „Drumlca je zvonlana“, ljudska iz Koronke, priredba Lojze Lebič in znana ljudska iz Režije „Oj, gora ta Kaninova“ v priredbi Ambroža Čopijsa ter ljudska iz Istre „Dajte, dajte“, ki jo je priredil Aldo Kumar. Iz argentinske folklorne pa so podali Ariel Ramirezovo „La tristecita“, zborovska priredba Damián Sánchez. Izven programa so še zapeli „I'm gonna sing til spirit moves in my heart“, Moses Hogan ter „Pa se sliri“, priredba Karol Pahor.

Na ta način smo spoznali zelo dobro in uravnoteženo skupino glasov. Zbor harmonično zveni in skladbe brezhibno izvaja. Številna udeležba slovenskih rojakov in tudi več naših mendoških prijateljev je navdušeno uživala potek programa in izvedbo posameznih skladb nagradila s toplim odobravanjem.

Za sklep koncerta pa sta oba zbora

skupno zapela Foersterjevo „Planinsko“ ter „Rož, Podjuna, Zila“ Pavla Kernjaka pod vodstvom Fernanda Mejías. Vmes pa še „Trabajo de la viña“ Jorge Sosa/Damián Sánchez pod vodstvom domačega pevovodje Diega Bosqueta.

Srečanje je zaključila družabna prireditve, namreč skupna večerja z gosti in lepim številom naših rojakov. Takšen neformalni del srečanja, posebej če je vmes še dobro mendoško vino, pripomore k medsebojnemu spoznavanju in naveže prijateljske stike.

Kot je bilo že omenjeno je naslednji dan, v četrtek zvečer, v mestni dvorani mendoškega kulturnega ministrstva bil še koncert Meranega pevskega zbora Pomlad namenjen splošni mendoški javnosti. V tem slučaju je bil gostitelj mladinski pevski zbor srednjeevropskega zavoda Martin Zapata, ki tudi vodi Diego Bosquet. Ta program je bil obširnejši kot prejšnji večer, saj je bil praktično samostojen nastop. Predvsem prvi del so sestavljale svetovne zborovske skladbe od renesančnih in baročnih do sodobnih. Številna udeležba, ki je temeljito napolnila dvorano, je utegnila spoznati in oceniti kvalitetne dosege tega uspešnega slovenskega meranega pevskega zbora.

Taki obiski so zelo dobrodošli v naši skupnosti saj nam nudijo priložnost uživanja krasne slovenskega življenja v daljni tujini in po drugi strani pa zaslužno pripomorejo k spoznavanju slovenske kulture v argentinskem okolju.

M. Bajuk

NOVICE IZ SLOVENIJE

HITREJE DO DENACIONALIZACIJE

Rezultati zaključevanja postopkov denacionalizacije po prvi polovici letnega leta niso razveseljujoči. To je povezano tudi s tem, da sodijo neerene denacionalizacijski zahtevki med najbolj kompleksna pravna vprašanja, je na časnikiški konferenci povedal državni sekretar za pravosodnem ministrstvu Robert Marolt. Predstavil je rezultate spremljanja denacionalizacije do konca junija in med drugim zatrdil, da ima sedanja vlada politično voljo, da ta projekt pripelje do konca. Na ministrstvu za pravosodje med drugim ugotavljajo napredek pri reševanju upravnih sporov na vrhovnem in upravnem sodišču, ki sta na pobudo ministra Lovra Šturma sprejeli ukrepe za pospešeno reševanje denacionalizacijskih zadev, je pojasnil Marolt. Še posebej aktivno je bilo po njegovih besedah upravno sodišče, ki je v prvi polovici leta rešilo za dobrih 65 odstotkov več zadev kot v enakem obdobju lani in ima tako trenutno 313 nerešenih denacionalizacijskih zadev ali za skoraj polovico manj kot ob koncu leta 2004.

Minister Šturm pa je obisk upravnih enot in pravosodnih organov zgornje Gorenjske posvetil predvsem tem težavam. "Na srečanju smo ugotovili, da se danes denacionalizacijski postopki zaradi boljšega sodelovanja vseh pristojnih državnih institucij odvijajo že bistveno hitreje kot v preteklem obdobju," je po obisku jesenitke in radovljitke upravne enote dejal minister. Ena izmed upravnih enot, na področju katere je največ težkih denacionalizacijskih zadev, je radovljitka, ki ima 62 nerešenih zadev, ki pa so vse v procesu reševanja. "Pri nekaterih zadevah prihaja do zamud, ki so po mojem mnenju neupravičene," je bil do dela upravne enote kritičen minister.

KARITAS IN ROKUS — Z ROKO V ROKI

Direktor Škofijske karitas Ljubljana Tone Kompare in glavni direktor založbe Rokus Rok Kvaternik sta na časnikiški konferenci v Ljubljani predstavila akcijo z naslovom Za družine s petimi ali več otroki - delovni zvezki brezplačno. Z akcijo želita založba in Caritas ob nakupu poljskih potrebščin finančno razbremeniti družine s petimi ali več otroki. Kvaternik je ob tem izrazil upanje, da akcija pomeni iztočnico za razširjeno sodelovanje med založbami glede brezplačnih delovnih zvezkov v prihodnje.

PO SVETU

OBLETNICA SOLIDARNOSTI

V poljskem parlamentu so obeležili 25. obletnico ustanovitve sindikata Solidarnost, ki je po besedah njegovega nekdanjega voditelja Lecha Walese sprožil revolucionarne spremembe v svetu. Poleti leta 1980 je poljsko pristanišče Gdansk in druga mesta po državi zajel val stavk, ki je pripeljal do ustanovitve prvega neodvisnega sindikata v Vzhodni Evropi. S slovesno sejo parlamenta so se začela praznovanja, ki bodo vrhunec doživela s slovesnostjo v Gdanku, na kateri pričakujejo voditelje držav in vlad iz več kot 20 držav, med njimi tudi slovenskega premiera Janeza Janšo in predsedujočega Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla.

REFORMA ZDRUŽENIH NARODOV

Na sedežu ZN v New Yorku je delo začela posebna skupina predstavnikov 30 držav članic ZN. Do konca tedna bo skupina dosegla dogovor o 39 straneh osnutka dokumenta o reformah ZN, ki naj bi jo na zgodovinskem vrhu ob 60-letnici ZN od 14. do 16. septembra potrdilo okrog 180 svetovnih voditeljev. Nekateri ameriški mediji so krivdo za morebitni propad reform vnaprej pripisali amerškemu veleposlaniku Johnu Boltonu, vendar so poleg ZDA na osnutek dokumenta, izdanega 5. avgusta, na stotine amandmajev vložile tudi številne druge države članice ZN. Pogajanja 30 držav se bodo vrtila okrog sedmih ključnih vprašanj, o katerih ne ni dogovora. To so definicija terorizma, razorožitev in nemirjenje orožij, Komisija in Svet za človekove pravice, Komisija za izgradnjo miru, reforma upravljanja, kolektivna akcija proti genocidu za državnimi mejami, boj proti revščini in promocija razvoja.

HAMAS NADALJUJE BOJ

Skrajno palestinsko gibanje Hamas je v videoposnetku, objavljenem na spletnih straneh, palestinske oblasti opozorilo, da tudi po izraelskem umiku iz Gaze ne namerava položiti orožja. „Opozarjamo vse tiste, ki se skušajo dotakniti orožja, ki je osvobodilo Gazo, da mora to orožje služiti za osvoboditev ostalega dela naše zasedene domovine," je dejal moški, ki se je predstavil kot vodja oboroženega krila Hamasa Mohamed Deif. „Palestinskim oblastem sporočamo, da je bila osvoboditev Gaze uresničena zaradi vdanih akcij mudžahidov, in zato bo naše orožje ostalo v naših rokah," je dejal moški na posnetku.

OBLETNICA MATERE TEREZIJE

V Skopju so obeležili 95. obletnico rojstva svoje najbolj

PISALI SMO PRED 50 LETI

DINKO BERTONCELJ — argentinski državni prvak v slalomu

Bariloche, 25. 8.

Smučarsko državno prvenstvo z močno mednarodno udeležbo je v sredo prineslo Slovincem prav prijetno in čisto nepričakovano presenečenje. Za strnjeno severnoameriško ekipo, med katero se je vmešal samo bolivijski prvak Farwig, se je kvalificiral kot prvi argentinski tekmovalac na rojak Dinko Bertoncclj.

Dasi je Dinko letos v različnih klubskih tekmah dosegal prav zadovoljive rezultate, smo se vendar že čisto vživeli v misel, da na prva mesta ne more več računati. Saj je preteklo že pet let od tiste zime, ko je veljal za enega najboljših argentinskih specialistov za alpske discipline (l. 1950). Pozneje je izgledalo, da so ga različni tekmovalci iz Bariloč in Buenos Airesa za vedno prehiteli. Toda zadnja zmaga, ki mu je dala naslov „campeón nacional y campeón de la República en el slalom especial" ga je zdaj znova postavila v prve vrste argentinskega smučarstva, za kar mu vsi prav od srca čestitamo.

Nadmočna severoameriška zmaga v slalomu in siguren uspeh v veleslalomu dajeta predvidevati, da bodo gostje brez posebnih težav odnesli tudi prva mesta v smuku. Prav ista prognoza velja za skoke. Ostane kot edino argentinsko upanje smučki tek in na rojak Jerman. Tekma se vrsti v nedeljo in bom pred zaključkom lista brzojavno javil rezultat pa naj bo tak ali tak.

Vse druge slavnosti, ki so v zvezi s „Tednom snega", se vrstijo po programu. Te dni so izvolili „Kraljico snega" in danes zvečer smo prisostvovali na katedralskih smučičih običajni vsakoletni „tekmi bakel" (bajada de las antorchas). Bil je lep dan, prvi res lep v tem „tednu snega". — VA

Jerman drugi v smučkem teku na dolgo progo

Brzojavno sporočilo z dne 30. avgusta:

V smučkem teku na dolgo progo zmagal Amerikanez Show, drugi Jerman. — ARKO

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Avgusta Jeločnika in njegove žene ge. Martine, roj. Bedenčič v Haedo, se je rodila hčerka Tatjana. Hčerka je razveselila tudi družino g. Mirka Vasle in njegove žene ge. Mije, roj. Kramar v Villa Martelli. Čestitamo!

MENDOZA

V začetku septembra praznuje naš dušni pastir g. Jože Hom leto dni, odkar je prevzel dušno pastirstvo v Mendozu. Ves čas neutrudno skrbi ne le za naše duše, temveč tudi za naše narodno dobro. Vtopljen je v delo mladinskih organizacij, da mladino rešuje pred nevarnostmi okolja, skrbi za naše male, da bodo slovenski in božji otroci, skrbno spremlja delo našega društva in je vedno pripravljen pomagati z nasveti in z delom. Naša skromna hvaležnost mu ne bo mogla poplačati žrtev, ki jih za nas doprinaša, toda Boga prosimo naj ga ohrani med nami čilega in zdravega!

Svobodna Slovenija, 8. septembra 1955 - št. 35.

slavne meščanke, pokojne matere Terezije. Slovesnost, ki jo je organiziralo združenje Meščanka Skopja mati Terezija je potekala v središču mesta pred spomenikom in spominsko sobo velike misijonarke, udeležili pa so se je najvišji predstavniki mesta in države ter tamkajšnji verski voditelji.

„Celotno življenje matere Terezije je bilo posvečeno dajanju in sprejemanju ljubezni. S svojo ljubeznijo do Jezusa si je prizadevala za njegovo Presveto srce, ki je postalo vir izražanja njen globoke ljubezni do Boga," je v slavnostnem govoru poudaril makedonski nadškof Kiril Stojanov. Ob tem je predlagal, da bi kot izraz hvaležnosti materi Tereziji in njenemu delu obnovili njeno hišo, glavni trg v Skopju pa bi preimenovali v Trg blažene matere Terezije.

SLOVENC I IN ŠPORT

OSMI NA SVETU

Slovenska moška rokometna reprezentanca je na mladinskem svetovnem prvenstvu na Madžarskem osvojila končno osmo mesto. V drugem delu prvenstva je najprej premagala Izrael in Madžarsko, nato pa klonila pred Romunijo in Egiptom. Prva so bili Danska, druga Srbija in Črna gora, tretja pa Madžarska.

TUJCI IN ROJAKI

Nigerijec Sunday Chibuke Ibeji, ki je nazadnje igral za Ljubljano, je novi član celjskega Publikuma. Triindvajsetletni nogometaš je s Celjani zaenkrat podpisal le pristopno izjavo, glede na njegove igre pa se bodo pri Publikumu odločili, ali mu bodo ponudili tudi pogodbo. Še vedno je v Areni Petrol na preizkušnji kolumbijski napadalec Javier Diaz, v naslednjih dneh pa naj bi v Areni Petrol prispel neameriški Slovenec Joseph Vidmar, ki lahko igra v zadnji ali zvezni vrsti.

ANŽE MED KRALJE

Slovenski hokejist na ledu Anže Kopitar je podpisal pogodbo z moštvo v severnoameriški ligi NHL Los Angeles Kings, ki ga je pretekli mesec izbralo na naboru. Kopitar, ki je ravno na dan podpisa pogodbe dopolnil 18 let, je bil po mnenju komentatorjev nabora izbran „tele" kot 11., čeprav je bil sicer na skupni predhodni lestvici na petem mestu, a je na koncu pristal slabše, ker so komentatorji ocenili, da prihaja iz netradicionalnega hokejskega trga - iz Slovenije.

TRETJI MESTI

Koprčanka Snežana Vukmirovič, edina slovenska predstavnica na zadnji atletski veliki nagradi v tej sezoni v Rietiju v Italiji, je v troskoku z osebnim rekordom (14,18 m) zasedla tretje mesto.

Slovenski rekorder Miran Vodovnik iz Oplotnice pa je na atletskem mitingu EAA v Banski Bystrici na Slovaškem v suvanju krogle zasedel tretje mesto (19,72 m).

DOMAČI ZMAGI

Slovenski prvak Acroni Jesenice je na mednarodnem hokejskem turnirju na Bledu v tekmi za prvo mesto premagal ekipo VSV iz Beljaka s 3:1. Za Jeseničane so zadeli Razingar, Žagar in Pretnar, za avstrijske goste pa je bil uspešen Lanzingar. - Že pred tem je ljubljanska ZM Olimpija v tekmi za tretje mesto premagala zagrebški Medveščak s 3:2. Za Olimpijo so zadetke dosegli Por, Matej Hočevar in Žemva, za Medveščak pa Mladženič in Kos.

ŽENSKÉ NAPREDUJEJO

Slovenska ženska nogometna reprezentanca je v prvem krogu kvalifikacij za svetovno prvenstvo 2007 premagala BiH z 2:0. Zadetka sta dosegli Milenkovičeva in Vaisova. Slovenija bo naslednjo tekmo v kvalifikacijah - v dodatno razigravanje vodi le prvo mesto, odigrala 24. septembra na Hrvaškem. V skupini je ob omenjenih ekipah ne Malta.

BALINANJE

Slovenska moška balinarska reprezentanca se je v Zagrebu merila na četverboju s Francijo, Italijo in Hrvaško. Dosegla je dve zmagi - s Francozi 10:4 in Hrvatji z 8:6 - ter izgubila z Italijani s 6:8. Prvo mesto je osvojila Italija, Slovenija v postavi Damjan Sofronievski, Jasmin Čaušević, Davor Janžič, Bojan Novak, Gregor Moličnik in Aleš Borčnik pa je bila druga z enakim številom točk kot Italija. - Na ženskem četverboju v Primskovem so zmagale Italijanke, Slovenke pa so z uspehom proti Hrvatcem (12:0) osvojile tretje mesto.

OSEBNE NOVICE

Nova diplomanta

V sredo, 3. avgusta je Monika Daniela Klarreich diplomirala v Instituto de Tecnología ORT in postala „Técnica en Microbiología y Análisis Químico Biológico". Na psihološki fakulteti državne univerze v Buenos Airesu je dokončal študije Gabriel Možina in prejel naslov „Licenciado en Psicología".

Diplomantoma čestitamo in želimo mnogo uspehov!

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinctis.com.ar
Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, France Zorec, Pavlina Dobovšek, Katica Cukjati, Vera Breznikar Podražaj, Lučka Servin Čeč, Marko Bajuk, Mara Črnak Sanchez.
Mediji: STA, Radio Ognjiče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 75, pri pošiljanju po pošti pa \$ 100; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre", v inozemstvu (bančne čeke, ne osebné) na ime „Antonio Mizerit".

Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta N° 7211
R. Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

GOSPODARSTVO
Finančne storitve. Tel.: 4482-2633 / 15-4526-9535. Od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.

CATERING
Cocina & Fusión. Srečanja — Praznovanja — Sprejemi. Najboljše okusna postrežba! **Julio Lallire, Chef Ejecutivo.** Tel.: 4641-6986; mobil: 15 5564-2831; e-mail: jullace@yahoo.com.ar

TURIZEM
Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu H. Yrigoyen 2742 - San Justo Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejia - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
Dr. Vital A. A. A. Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK Č asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfanet.com.ar

CAROCOCINA.COM

CATERING
Kvalitetna kuhinja
Tel.: 4720-0038 / Cel.: 15 5743-2360
www.carococina.com
Chef Carolina Potočnik

OPORTUNIDAD DE INGRESOS EXTRA

para eslovenos en la Argentina
Empresa internacional con pronto inicio de actividades en la República de Eslovenia selecciona socios comerciales con contactos profesionales, comerciales o personales en Eslovenia y la Argentina.
Solicite información adicional a: poslovpartner@yahoo.com.ar

OBVESTILA

SOBOTA, 3. septembra:
Redni pouk na Srednješkem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

Zahvalna sveta maša RAST XXXIV ob 19,15 v cerkvi Marije Pomagaj.

NEDELJA, 4. septembra:
Zveza mater in žena bo praznovala svoj 39. dan v Slovenski hiši. Po sveti maši, ki bo ob 9.30 uri, kratko slavlje s spominsko besedo gospe Marije Urbančič Grbec.

Maša in spominska proslava na čast generalu Rupniku, dr. Hacinu in sodelavcem, ob 9.30 v Slovenski hiši.

Na Pristavi po maši predavanje „Vzgoja za ljubezen“.

ČETRTEK, 8. septembra:
Redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Ob 16.30 razgovor s prof. Jelisavo Dobovšek Sethna iz Tokia.

PETEK, 9. septembra:
V Slovenskem domu v San Martinu ob 20 uri Ping-Pong klinika. Vabljeni posebno mladina.

SOBOTA, 10. septembra:
Redni pouk na Srednješkem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. septembra:
Mladinski dan v San Justu

ČETRTEK, 15. septembra:
Sestanek Zveze slovenskih mater in žena - San Martin, Ob 16. uri nas bosta „S cvetjem in petjem v pomlad“ popeljali ga. Gabrijela Tomazin Kastelic (strokovnjakinja za rožne aranžmaje) in prof. Lučka Marinček Kastelic s petjem.

SOBOTA, 17. septembra:
Spomladanski ples v San Martinu.

NEDELJA, 18. septembra:
44. obletnica Slomškovega doma.

SOBOTA, 24. septembra:
Proslava šolskih otrok na čast Antonu Martinu Slomšku.

Noči v Stari Ljubljani

Festival Noči v Stari Ljubljani je tradicionalni vrhunec poletja, ki združuje mnoge umetnike, in prebivalcem ter obiskovalcem Ljubljane ponuja mnogo

užitkov. Letniji festival poteka na približno dvajsetih prizoriščih, ki so priležna tako, da pritegnejo vse generacije.

Pod okriljem enega festivala združenih več imen. Društvu za oživiljanje kulture starega mestnega jedra, ki je prevzelo organizacijski del, je tokrat pod okriljem enega festivala uspelo združiti kar nekaj imen, kot so recimo Škuc, Kud France Prežeren in Festival Sanje.

Robbov vodnjak - izvirnik ali kopija?

Zgodba novejšega „reševanja“ vodnjaka treh kranjskih rek italijanskega baročnega kiparja Francesca Robbe na ljubljanskem Mestnem trgu, ki je glede ohranjenosti v zelo slabem stanju, sega vsaj v leto 2000. Avgusta tega leta bi se morala začeti njegova selitev z originalne lokacije v povezovalni trakt ljubljanske Narodne galerije. Selitev naj bi bila po tedanjih izračunih vredna 116 milijonov tolarjev, na lokacijo na Mestnem trgu pa naj bi po tedanjih načrtih namestili kopijo spomenika.

Vendar so že pred pričetkom del podpisniki civilne pobude (CP) za ohranitev Robbovega vodnjaka in situ zahtevali odložitve tega postopka, „dokler se ponovno ne ocenita pričevalni pomen originala na mestu in realno oceni tveganje prenosa spomenika“. Skupina je predlagala obnovitev arhitekturnega dela vodnjaka in njegovo ohranitev na mestu samem, restavriranje kiparskega dela in njegovo vrnitev originalu „tako, ko bo mogoče“ - začasno naj bi na trg postavili kvalitetne odlitke, v galerijo pa postavitev kopije spomenika.

Kljub temu je strokovna komisija za Robbov vodnjak pod vodstvom Naceta Šumija, ki jo je leta 1998 ustanovila Uprava RS za kulturno dediščino, na sestanku 9. avgusta 2000 sklenila, da vztraja pri stalitvi, „da je treba Robbov vodnjak preseliti na novo lokacijo v vezni trakt Narodne galerije in ga prezentirati kot muzejski eksponat“.

Minister Šeligo je konec avgusta glede usode Robbovega vodnjaka dejal, da „nima nobene druge možnosti“, kot da

sprejme stalitve strokovne komisije in jo v celoti upošteva; v nasprotnem bi zapadli v arbitrnost. Strokovna komisija, v kateri so bili dr. Nace Šumi, prof. Drago Tržar, dr. Marijan Slabe, dr. Sergej Vrtnar, prof. Janez Kromar, prof. Franc Kokalj in dr. Josip Koronc, pa je ministra obvestila, da vztraja pri premestitvi vodnjaka, sklep pa utemeljila z ugotovitvami, da se neposredna ogroženost vodnjaka s prometom, onesnaženim zrakom in mehanskimi poškodbami nadaljuje in stopnjuje, posledice pa so za vodnjak usodne.

V naslednjih letih so v RC izvedli številne raziskave, pri katerih so uporabili najsodobnejše tehnologije. Aprila lani sta Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo in oddelek za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete organizirala strokovni posvet na temo Robbovega vodnjaka.

Robbov vodnjak treh kranjskih rek - Save, Ljubljanice in Krke - je bil pred Mestno hišo postavljen jeseni 1751 na pobudo ljubljanskega župana Jurija Ambroža Kapusa. Likovno, pa tudi vsebinsko spodbudo je Robbi verjetno predstavljal Berninijev Vodnjak štirih rek na trgu Navona v Rimu.

Delavci Restavratorskega centra Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (RC ZVKDS) so začeli demontirati vodnjak. Odločitev o tem, kakšna bo dokončna usoda vodnjaka - bo na trgu stal original ali kopija -, bo sprejeta na podlagi ugotovitev ob procesu restavriranja, že sedaj pa je odločeno, do bodo kipi treh rek v vsakem primeru razstavljeni v Narodni galeriji.

IZ MOJIH SPOMINOV (3)

FRANC ZOREC

Na tistem mestu sem naenkrat zagledal človeško verigo, ki je podajala iz vagona do gozda zaboje z municijo in hrano, namenjeno partizanom. Zaboje so najprej razkladali na tla, potem pa jih podajali iz rok v roke. Po končani predaji je vlak odpeljal naprej.

II. DOGODKI V ILIRSKI BISTRICI IN OKOLICI

Ujel sem partizanskega funkcionarja

Znano je bilo, da se je v Čučeriji prosto sprehajal partizanski ekonomski vodja za Primorsko in Istro. Kakšen je bil njegov uradni čin se ne spomnim. Komandant Mehle mi je zaupal, da so ga že večkrat sledili, toda brez uspeha. Vedeli so za kraj, v katerem se zadržuje, za pot, po kateri je večkrat hodil, njega pa ni bilo mogoče dobiti. Ponudil sem se mu, da me jaz poskusim, če je za to. Dal mi je vse informacije o partizanu, njegovo fotografijo, zemljevid, pokazal kraj in pot in mi dal znak razpoznavanja za tri dni. Nihče drug ni vedel, da sem tle drugo jutro, opremljen s hrano za tri dni, ob treh zjutraj iz kasarne in se napotil v omenjeno vas. Do nje je bilo štiri ure hoda. Ko sem prišel do opisanega kraja, sem poiskal smreko, od koder je bil dober razgled na pot, se skril pod vejami, potem pa čakal. Čakal sem en

dan, čakal dva dni, nobenega človeka ni bilo mimo. Tudi tretji dan nisem videl nikogar. Ker se je že mračilo, je bil zadnji čas, da se vrnem v kasarno. V trenutku, ko sem začel pospravljati stvari, sem slital, da se je nekdo bližal, si žvižgal in se končno pojavil na poti. Za pasom je imel pištolo, v roki pa krampek, ki je imel na drugem koncu sekirico. Pogledal sem na fotografijo in videl, da je „pravi“.

Napel sem brzostrelko, se pripravil, skočil pred njega in zavpil: „Stoj, roke gor!“ Takoj jih je dvignil, jaz pa sem me zahteval: „Spusti sekirico za hrbet, roke za vrat in poslušaj! Ti si zdaj moj, naredil boš tisto, kar ti bom rekel, če ne te ubijem! Ti poznaš teren. Hodila bova po krajih, kjer ne bova nikogar srečala. Hodi osem korakov pred menoj!“

Hodila sva dve uri, ko sva prišla do neke jase, sem mu rekel: „Glej, pri tistem drevesu se usedi, da malo odpočijeva. Glej, da se ne premakne!“ Potem sem mu pa na sredo pota prinesel parjeto, kruh, malo mesa in rekel: „To je zate, jej!“ in se umaknil nazaj. Zmeraj sem iskal tak položaj, da sem bil krit. Karkoli bi se zgodilo, bi ga ustrelil. Ko je vse pojedel, mi je začel ponujati denar. „Dam ti 280.000 lir zdajle, če me spustiš“ Odgovoril sem mu: „Jaz se ne borim za denar, z denarjem me ne boš kupil. Peljal te bom do konca, bodi pаметen in hodi z menoj, ne bo ti nič hudega.“ Potem sva nadaljevala pot in je že nastopila noč, ko sva prišla na domobranksko

postojanko. Izročil sem ga komandantu in rekel: „Svoje sem izpolnil, tu je.“

Parada z jugoslovansko zastavo v Ilirski Bistrici

Kot že rečeno, sem bil narednik III. bataljona domobrancev na Primorskem, kateremu je poveljeval Anton Mehle. Naš bataljon je tle 340 vojakov, imeli so ga za jedro primorskih domobrancev. V tistem času je prišlo iz Like na Primorsko 11.000 srbskih četnikov, ki jih je vodil vojvoda Jevžević, iz Srbije pa tudi srbski 'dobrovoljci'.

Nekega dne v oktobru 1944 nas je korakalo z jugoslovansko zastavo skozi Ilirsko Bistrico vsega skupaj 300 vojakov. Bilo nas je vsakih nekaj: primorskih domobrancev, pa četnikov in srbskih 'dobrovoljcev'. Nemci so na to parado silovito reagirali. Naš bataljon so razpustili, vojake predstavili v Ajdovščino in nam odstavili me komandanta.

Ko smo prišli v Ajdovščino, smo se domobranci uprli. Z menoj je tlo pred komando pet ali šest fantov, od katerih se spomnim samo Bojca iz Ribnice in Zgonca iz Cerknice. Ko se je pred nami zbralo nekaj domobrantskih oficirjev, s polkovnikom Kokaljem na čelu in nemški zvezni oficir, je Zgonc naslonil jugoslovansko zbrojevko meni na rame, jaz pa sem v imenu vseh spregovoril: „Zahtevamo, da nam vrnete komandanta in postavite bataljon kakor je bil prej!“ Kokaljev odgovor je bil: „Bomo že uredili!“

Da smo mislili zares, smo to tudi doka-

zali: prvo noč je zapustila Ajdovščino prva četa domobrancev in se razkropila po svojih domovih. Bili so iz okolških vasi Ilirske Bistrice, največ iz Rupe, nekateri tudi iz Kopra. Drugo noč se je razkropila druga četa, tretjo noč tretja četa našega bataljona. Takme nemške kontrole in vmetavanja primorski domobranci niso prenesli. Primorci so bili vsaj toliko naperjeni proti Italijanom in Nemcem kot proti partizanom in tega niso skrivali.

Ko sem ostal sam, sem tle v Gorico na komando in se predstavil: „Tukaj sem, lahko me ustrelite. Če pa mi daste dovoljenje, da jih grem iskat, jih pripeljem nazaj.“ Na poveljstvu sem imel znane oficirje, ki so me iz borb dobro poznali in mi zato verjeli. Rekli so mi, naj grem po fante... In res sem tle z vojaškim dovoljenjem z vlakom v Ilirsko Bistrico in pripeljal vse domobrance nazaj, razen treh. Tudi komandanta Mehleta so nam vrnili!

Vendar Nemci tiste parade niso pozabili. Nekega dne so poslali svoj bataljon iz Postojne, nas obkolili, razpustili bataljon, poročnika Špeha (v Argentini umrlega znanege režiserja) in mene pa zaprli. Špeha so me isti dan izpustili, mene pa odpeljali na Reko. Varničani iz Ilirske Bistrice so mi celo na Reko zame prosit, tako sem bil pri njih dobro zapisan, a niso nič dosegli. Zvezni oficir me je takrat osumil za komunista in zahteval mojo glavo. Komandant Mehle je izginil, naši fantje pa so se spet razkropili. Mehletov odhod je zadal primorskim domobrancem velik udarec. In to so dosegli Nemci, ne partizani!

(Se nadaljuje)